

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

2019.04.02
11:00-11:25

Förvaltnings-
högskolan

Ylva Norén Bretzer

ATT FÖRSTÅ VAD SOM HÄNDER

när man utvecklar plats tillsammans

- BAKGRUND
- EKONOMISK TEORI
- ELINOR OSTROM M FL
- INSTITUTIONER FÖR HÅLLBAR FÖRVALTNING
- SAMVERKAN OCH INSTITUTIONERS ROLL
- UPPTÄCKTEN AV FRAMTIDEN

BAKGRUND

- ”externa effekter”
- Miljöproblem
- Sociala och ekonomiska problem

<http://www.frilagt.se/2018/01/19/stora-mangder-dod-fisk-prover-har-tagits/>

<http://www.frilagt.se/2017/05/06/positiv-rapport-men-finjasjon-madde-samre-2016-an-2015/>

[TED: The Tragedy of the Commons](#)

EKONOMISK TEORI – TVÅ SKILDA NARRATIV

”...DEN FRIA OCH OREGLERADE MARKNADEN BESTÅR AV RATIONELLA INDIVIDER OCH AKTÖRER. EKONOMI OCH VÄLFÄRD UPPSTÅR NÄR STATEN ÄR SÅ BEGRÄNSAD SOM MÖJLIGT...”

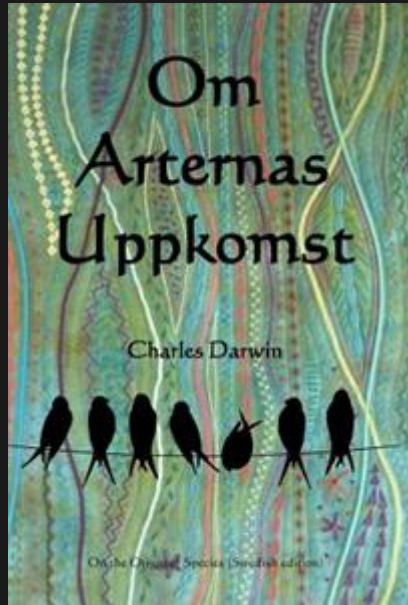
EKONOMISK TEORI – TVÅ SKILDA NARRATIV

” People of the same trade seldom meet together, even for merriment and diversion, but the conversation ends in a conspiracy against the public, or in some contrivance to raise prices.”

*– The Wealth of Nations,
Book I, Chapter X*

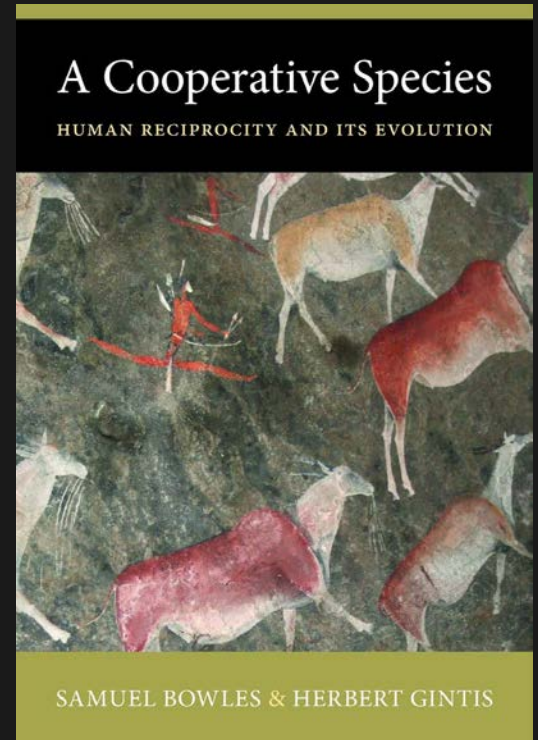

THE SURVIVAL OF THE FITTEST...

...OR, THE SURVIVAL OF THE COOPERATIVE SPECIES?!

Why do humans, uniquely among animals, cooperate in large numbers to advance projects for the common good? Contrary to the conventional wisdom in biology and economics, this generous and civic-minded behavior is widespread and cannot be explained simply by far-sighted self-interest or a desire to help close genealogical kin.

KONKURRENS ELLER SAMARBETE

RUSSELL HARDIN (1968)

"The Tragedy of the Commons"

- Inför privat äganderätt
- Stark stat med tvingande lagar
- Beskattning
- Statlig kontroll eller ägande

<https://www.youtube.com/watch?v=g8yOamWq3a0>

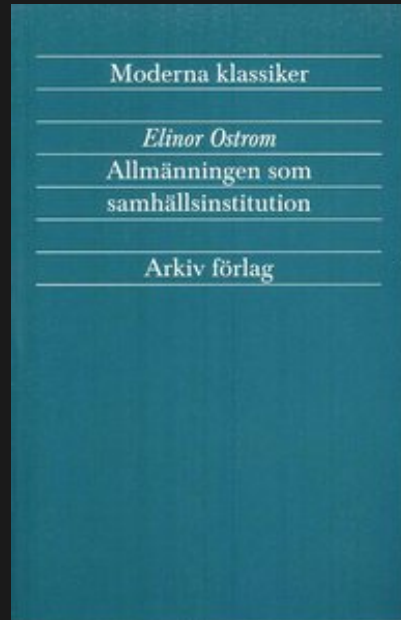
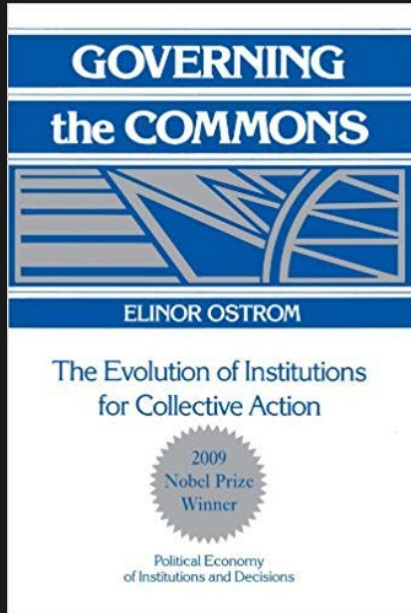
The Tragedy of the Commons, forts.

- 1960-talets lösningar var ofta att införa privat äganderätt
- En annan modell var att förtydliga juridiskt vad som var lagligt och inte
- En tredje modell var att beskatta oönskat beteende

ELINOR OSTROM (1990)

Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action

Garrett Hardin's lösning var inte tillräcklig

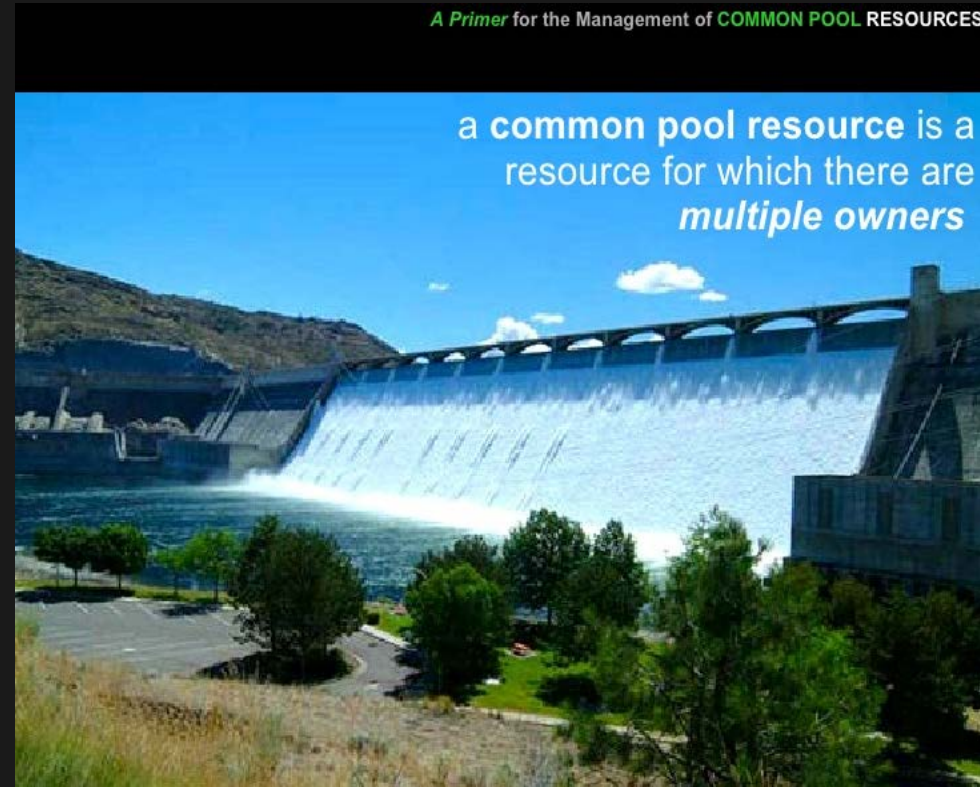
- Ostrom diskuterade gemensamt ägda resurser och dess förvaltning

By Sharon Loxton, CC BY-SA 2.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9296160>

Ostrom diskuterade resurser som inte är ägda

- Alla vet att antibiotikaresistensen ökar – ändå är det svårt för individer att sluta använda eller skriva ut
- Alla vet att fossilanvändning leder till ökad global uppvärmning – ändå är det svårt att hitta andra alternativ

Vanliga allmänningsproblem

- CPR-problem karaktäriseras av att många aktörer är beroende av hur andra agerar
- Individernas rationalitet leder till att nyttan för kollektivet (summan av individerna) långsiktigt utarmas

London house prices fall at fastest rate in a decade

Capital's market down 3.3% from their June 2017 peak

Allmäningsproblem...forts.

- Utsatta områden eller platser med bristande förvaltningsansvar
- Gemensamma rummet upplevs som otryggt
- Fattigdom → kriminalitet → normlöshet, "det spelar ändå ingen roll"
- Frånvarande offentlig sektor

<http://www.jarvafast.se/>

© Fredrik Jonsson/Norrköpings tidningar

RESULTAT

- Russell Hardin's fynd baserades på en modell om individens totala rationalitet, som bygger på att individer maximerar sin nytta, de har perfekt information – och de pratar inte med varandra.
- Denna rationalitetsmodell **tar inte hänsyn till framtiden**, eller upprepade spel
- Ostrom fann att utfallen blev olika om människor pratade med varandra.
- En fjärde "lösning" hon fann var en modell med lokal förvaltning av resurserna, **lokala institutioner som förvaltar den gemensamma resursen.**

8 Kriterier för långsiktig hållbar förvaltning av gemensamma resurser

- 1) Tydlig avgränsning av resursen – tydliga medlemskap
- 2) Gemensam uppsättning regler som medlemmarna har fastställt om hur allmänningen sköts
- 3) Regler som syftar till en ”hållbar förvaltning”
- 4) Det finns en arena för gemensamma beslut, demokratisk legitimitet
- 5) Det finns en fungerande övervakning, det ska inte gå att fuska
- 6) Det finns graderade sanktioner om någon visar sig fuska
- 7) Rätt att organisera sig är legalt sanktionerad
- 8) Det finns olika nivåer, flernivågovernance

[Elinor Ostrom Nobel Price Lecture](#)

Site	Clear boundaries & memberships	Congruent rules	Collective-choice arenas	Monitoring	Graduated sanctions	Conflict-resolution mechanisms	Recognized rights to organize	Nested units	Institutional performance
Törbel, Switzerland	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	NR ^a	robust
Japanese mountain villages	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	NR	robust
Valencia, Murcia, & Oriheula, Spain	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	robust
Raymond, West, & Central basins (current)	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	robust
Alicante, Spain	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes ^b	yes	robust
Bacarra-Vintar, Philippines	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	robust
Alanya, Turkey	no	yes	weak	yes	yes	weak	weak	NR	fragile
Gal Oya, Sri Lanka	yes	yes	yes	yes	^c	weak	weak	yes	fragile
Port Lameron, Canada	yes	yes	weak	yes	yes	yes	no	no	fragile
Bay of Izmir & Bodrum, Turkey	no	no	no	no	no	no	weak	no	failure
Mawelle, Sri Lanka	no	yes	no	yes	yes	no	no	no	failure
Kirindi Oya, Sri Lanka	yes	no	no	no	no	no	no	no	failure
Raymond, West, & Central basins (earlier)	no	no	no	no	no	yes	yes	no	failure
Mojave groundwater basins	no	no	yes	no	no	yes	yes	no	failure

^aNR = not relevant.

^bWith two major exceptions, from 1739 to 1840 and 1930 to 1950.

^cMissing information.

”FRIÅKNINGSPROBLEMET”

förklarar varför ohållbara beteenden uppstår

- Oklara gränser...
- Vems är problemet?
- Oklar eller odefinierad kontroll
- ”Någon annan...?”
- Fungerande konfliktlösningsmekanismer saknas
- Sanktioner saknas

VAD SÄGER FORSKNINGEN OM BIDs I SVERIGE?

Sökmotor & sökord	
Web of Science "Business Improvement Districts"	393 articles
Web of Science "Business Improvement Districts Sweden"	3 articles (2016) Olof Wahlberg, Sundsvall (2012) Peyroux, E et al, SA (2012) Cook & Ward
Google Scholar "Business Improvement Districts Sweden"	(2012) Eick, Ty (2009) Cook, UK (2003) Hoyt, US (1999) Forsberg m fl.
LIBRIS International "Business Improvement Districts"	(2016) Abraham Unger, US (2011) Anette Volmer, Ty (2008) Morçöl, Göktug, US (2008) Jerry Mitchell, US
LIBRIS, "Business Improvement Districts Sweden"	(2009) Johanna Edlund & Lars Westin

FORSKNINGSLÄGET

- Forskningen har för lite kunskap om hur allmänningens problem är tillämplig på BIDs
- Utvärderingar saknas!!!
- Rimligt att misstänka att BIDs leder till mer långsiktigt hållbar förvaltning av mark, byggnader, allmänna platser, gator m m i berörda områden....men det är för tidigt för att säga att vi vet detta...

KUNSKAPSLÄGET

- Samtidigt vet vi att det finns en lång och bred erfarenhet bland publiken om dessa frågor
- Praktiken har lång erfarenhet och många insikter att dela med sig av
- Låt inte denna förbli tyst; dela med er, dokumentera, validera och utvärdera!

LÅT OSS TILLSAMMANS UTFORSKA FÖRUT- SÄTTNINGARNA FÖR LÅNGSIKTIGT HÅLLBARA

- STADSDELAR &
PLATSER
- LIVSMILJÖER
- AFFÄRER

TACK!

